

فرهنگ نامه زیارت عتبات

بر پایه منابع معتبر

محمدی‌ای شری

با همکاری

جمعی از پژوهشگران

سرشناسه: محمد، علی شهری، محمد، ۱۳۲۵
عنوان و نا پدیدآور: فرهنگ نامه زیارت عتبات: برپایه منابع معتبر
مشخصات نشر: قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۲۷ ص.

ISBN: 978 - 964 - 493 - 810 - 8

وضعیت فهرست نویسی: جیبای مختصر
یادداشت: فهرست نویسی کار این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
یادداشت: همکاران رسول افقی، سیدمحمد طایبایی نژاد،
سیدروح الله سیدطیایی، امیرحسین ملک، محمد قنبری
یادداشت: کتابنامه.
شناسه افزوده: افقی، رسول، ۱۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۷۹۲۰۷

فرهنگ‌نامه زیارت عتبات

محمّد محمّدی ری شهری

همکاران: رسول افقی، سید محمود طباطبایی نژاد، سید روح الله سید طباطبایی،

امیر حسین ماک پور، محمّد قنبری

تحقیق: گروه سیره‌نگاری پژوهشکده علوم و معارف حدیث

بازبین نهایی: سر مجتبی عبوری

اعراب‌گذار: رسول ادوی

سرور استار: علی خنیفرزاده

ویراستار فارسی: حسین پورشریف

نمونه خوان: علی نقی نگران، محمّدعلی ده‌باغی، پدشاهم شهرستانی

خوش‌نویس و طراح نقشه‌ها: حسن فرزاد

صفحه‌آرا و حروفچین: سیدعلی موسوی کیا، حسین خیمیان

ناشر: سازمان چاپ و نشر دارالحدیث

چاپ: اول / ۱۳۹۳

چاپخانه: دارالحدیث

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۱۲۵، تلفن: ۳۷۷۴۰۵۲۳ - ۵ / فکس: ۳۷۷۴۰۵۷۱ - ۰۲۵ / ص. پ ۴۴۶۸ / ۳۷۱۸۵

نمایشگاه دائمی علوم حدیث (قم، خیابان معلم) تلفن: ۳۷۷۴۰۵۴۵ - ۰۲۵ / فروشگاه شماره «۲» (قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف پلاک ۲۹) تلفن: ۳۷۸۴۲۳۰۹ - ۰۲۵ / ۳۷۸۴۲۳۱۰ - ۰۲۵

فروشگاه شماره «۳» (شهر ری، حرم حضرت عبدالعظیم علیه السلام درب شرقی ۷) تلفن: ۵۵۹۵۲۸۶۲ - ۰۲۱

<http://darolhadith.ir>

darolhadith.20@gmail.com

ISBN: 978 - 964 - 493 - 810 - 8

* کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست اجمالی

۷	پیش گفتار
۱۳	درآمد

فصل یکم: نجف

۲۵	باب یکم: فضیلت زیارت امیر مؤمنان علیه السلام
۳۰	باب دوم: زیارت‌ها: جامع امیر مؤمنان و دیگر امامان علیهم السلام
۴۸	باب سوم: زیارت‌های حلقه امیر مؤمنان علیه السلام
۹۷	باب چهارم: زیارت‌های مخصوص امیر مؤمنان علیه السلام
۱۱۲	باب پنجم: زیارت شماری از انبیا علیهم السلام
۱۱۵	باب ششم: مقام‌های متبرک
۱۱۷	باب هفتم: مزار شماری از علما و صلحا
۱۳۲	باب هشتم: زیارت وادی السلام

فصل دوم: کوفه

۱۳۷	باب یکم: مساجد کوفه
۱۷۷	باب دوم: زیارتگاه‌های کوفه

فصل سوم: کربلا

۱۹۱	باب یکم: فضیلت زیارت سید الشهداء علیه السلام
۱۹۸	باب دوم: آداب زیارت سید الشهداء علیه السلام
۲۱۰	باب سوم: زیارت‌های مطلق سید الشهداء علیه السلام و یارانش
۲۶۵	باب چهارم: زیارت‌های مخصوص سید الشهداء علیه السلام
۳۲۶	باب پنجم: زیارت‌های منسوب به ناحیه مقدسه
۳۴۹	باب ششم: مزار عالمان و معارف
۳۵۳	باب هفتم: مزارها و اماکن متبرکه اطراف حرم امام حسین علیه السلام

فصل چهارم: بغداد (کاظمین)

۳۵۹	باب یکم: فضیلت زیارت کاظمین
۳۶۰	باب دوم: زیارت امام کاظم
۳۶۹	باب سوم: زیارت امام جواد
۳۷۳	باب چهارم: زیارت مشترک امام کاظم و امام جواد
۳۷۵	باب پنجم: وداع کاظمین
۳۷۸	باب ششم: مزار شماری از عالمان و مشاهیر در کاظمین
۳۸۱	باب هفتم: زیارت چهار نائب خاص امام زمان
۳۸۵	باب هشتم: مزار شماری از عالمان و مشاهیر در بغداد
۳۸۸	باب نهم: مسجد بُرائنا
۳۸۹	باب دهم: مزار سامان فی و حذیفه

فصل پنجم: سامرا

۳۹۴	باب یکم: فضیلت زیارت حکمران
۳۹۴	باب دوم: زیارت امام هادی
۴۰۰	باب سوم: زیارت امام عسکری
۴۰۶	باب چهارم: زیارت مشترک امام هادی و امام عسکری
۴۰۸	باب پنجم: زیارت مادر امام مهدی
۴۱۱	باب ششم: زیارت حضرت حکیمه و حدیثه و سمانه
۴۱۳	باب هفتم: وداع عسکریین
۴۱۵	باب هشتم: آداب سرداب مطهر و زیارت امام مهدی
۴۳۰	باب نهم: زیارت سید محمد، فرزند امام هادی
۴۳۲	باب دهم: مدفن شماری از عالمان، مشاهیر و خلفای بنی عباس

فصل ششم: برخی از سوره‌ها، نمازها، زیارت‌ها و دعا‌های مورد نیاز زائران

۴۳۷	باب یکم: قرآن
۴۴۵	باب دوم: نمازهای مستحبی
۴۴۸	باب سوم: زیارت هر روز معصومان
۴۵۶	باب چهارم: شماری از دعا‌های مورد نیاز زائران
۵۰۱	فهرست منابع و مآخذ

پیش‌نقد

اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام، مشعل فروزان هدایت الهی هستند که در پرتو نور آنان، بشریت می‌تواند از تاریکی‌های عقاید، اخلاق و اعمال جاهلانه رهایی یابد، و در مسیر صبح زندگی انسانی قرار گیرد، و در دنیا و آخرت، سعادت‌مند و کامیاب شود.

از امام صادق علیه‌السلام روایت شده که در تفسیر آیه نور^۱ می‌فرماید:

هُوَ مَثَلُ شَجَرَةٍ لَنَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَالْأَيْمَةُ - صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ - مِنْ دَلَالَاتِ اللَّهِ وَ آيَاتِهِ الَّتِي يَهْتَدُونَ بِهَا إِلَى التَّوْحِيدِ وَ مَصَالِحِ الدِّينِ وَ شَرَائِعِ الْإِسْلَامِ وَ الْفَرَائِضِ وَ السُّنَنِ.^۲

این (آیه)، مثلی است که خداوند، در آیه مازده است. بنا بر این، پیامبر ﷺ و ائمه - که درودهای خداوند بر آنان باد -، از تشابه‌ها و ملایم وجود خدا هستند که به واسطه آنها، به توحید و مصالح دین و شرایع اسلام و فرایض - سنن - راه برده می‌شود.

روشنایی روز با پرتو افشانی خورشید، استمرار دارد. خورشید، برای راه‌نمایی

۱. هُوَ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُونَةٍ فِيهَا مِصْبَاحُ الْمِصْبَاحِ فِي رُجَاةٍ الزُّجَاةِ كَأَنَّ كِتَابَ دَرِي يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارُ نُورٍ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ؛ خداوند، نور آسمان‌ها و زمین است. داستان نورش، همچون چراغدانی است که در آن، چراغی قرار دارد. آن چراغ، در آگینه‌ای است که آگینه، گویی ستاره‌ای درخشان است که از درخت مبارک زیتون - که نه شرقی است، نه غربی -، افروخته می‌شود. نزدیک است که روغنش، با آن که آتشی به آن نرسیده است، فروزان گردد. نور در نور است. خداوند، به نور خویش، هر کسی را که بخواهد، هدایت می‌کند، و خداوند، برای مردم، مثلی می‌زند. و خداوند به هر چیزی، داناست ﴿نور: آیه ۳۵﴾.

۲. التوحید: ص ۱۵۷ ح ۲.

عالم ماده، نورافشانی می‌کند تا جانداران، راه خود را گم نکنند. اهل بیت علیهم‌السلام نیز خورشید هدایتِ مردمان، و بهترین راه‌نمایانِ جهان هستی اند که مردم را با توحید، مصالح دین و برنامه‌های زندگی، آشنا می‌کنند و بی‌توجهی به سفارش‌های ایشان، دوری از برنامه صحیح زندگی است.

اصلی‌ترین جایگاه نور الهی

در ادامه «آیه نور»، به جایگاهی اشاره می‌شود که نور الهی را در آن جا باید جست:

﴿فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ﴾^۱

آن چنانچه در خانه‌هایی است که خداوند، رخصت داده است که بالا برده شوند و نام او در آن، یاد شود و او را در آن جا، بامدادان و شبانگاهان، به پاکی بستانند.

واژه «بیوت» در آن یاد شده، جمع «بیت» است. واژه «بیت»، چنانچه به اشخاص و افراد حقیقی اضافه شود، معمولاً خانه مسکونی ایشان، اراده می‌شود و در صورتی که به شخصیتی حقوقی، و یا سانی دیگری افزوده شود، حقیقت مضاف الیه را بیان می‌کند؛ مانند: «بیت علم»، که به معنای خاندانی است که به گونه‌ای با دانش، در ارتباط هستند و یا «بیت مرجع»، یعنی خاندانی که با مرجع دینی مسلمانان، به نوعی ارتباط دارند. در این جا «بیت نرت»، به کسانی اطلاق می‌شود که با حقیقت نبوت، یعنی جایگاه تجلی اسما و صفات الهی، مرتبط هستند و ارتباط زمینیان با آسمانیان را فراهم می‌کنند.^۲

از امام باقر علیه‌السلام روایت شده که در تبیین آیه ﴿فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ...﴾ [آن چراغ] در خانه‌هایی است که خداوند، رخصت داده است که بالا برده شوند، می‌فرماید:

﴿فِي بُيُوتَاتِ الْأَنْبِيَاءِ وَالرُّسُلِ وَالْحُكَمَاءِ وَأَيْمَةِ الْهُدَى﴾^۳

۱. نور: آیه ۳۶.

۲. برای توضیح بیشتر، رک: شرح زیارت جامعه کبیره: ص ۴۶.

۳. الکافی: ج ۸ ص ۱۱۹ ح ۹۲.

منظور [از «بیوت» در آیه]، سراهای پیامبران و فرستادگان [خداوند] و انسان‌های حکیم و پیشوایان هدایت است.

جمله «فَجَعَلَكُمْ فِي بُيُوتٍ أُذُنَ اللَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيُذَكِّرَ فِيهَا اسْمُهُ» که در زیارت جامعه کبیره خطاب به اهل بیت علیهم‌السلام آمده^۱ نیز همین معنا را تأیید می‌کند. بنا بر این، عبارت یاد شده، حامل این پیام مهم است که هر کس، طالب نور خدا و هدایت الهی است، باید به خانه‌های یاد خدا - که خاندان رسالت اند -، مراجعه کند.

استمرار حداد اهل بیت علیهم‌السلام

نکته شایان توجه در بهره‌گیری از انوار خاندان رسالت، این است که زندگی حقیقی آنان پس از پایان زندگی ظاهر، همچنان ادامه دارد و از این رو، هنگام اذن دخول به عتاب مقدسه، می‌گوییم:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَقِدُ أَنَّكَ نَزَّيْتَنِي غَيْبِيَّةً، كَمَا أَعْتَقِدُ فِي حَضْرَتِهِ، وَأَعْلَمُ أَنَّ رُسُلَكَ وَخُلَفَاءَكَ أَحْيَاءٌ عِنْدَكَ ثُمَّ إِنَّكَ تَبْرُونَ تَكَانِي فِي وَقْتِي هَذَا، وَيَسْمَعُونَ كَلَامِي.^۲

شایان ذکر است، افزون بر ادله نقلی و عقلی، کراماتی که به طور مکرر از این آستان‌های نورانی صادر شده و به صورت متواتر گزارش گردیده، دلیل روشنی برای اثبات این باور است.

جمله «عارفاً بحَقِّهِ» و جملات مشابه^۳ آن نیز که درباره زیارت آستان‌های مقدس اهل بیت علیهم‌السلام وارد شده نیز می‌تواند اشاره به همین معنا باشد. در هر حال، شناخت جایگاه رفیع خاندان رسالت نزد خداوند سبحان و اعتقاد به زنده بودن آنان، پیش از همه آدابی که برای زیارتشان بیان خواهد شد، ضروری است.

۱. ر.ک: ص: ۳۸.

۲. ر.ک: ص: ۱۸.

۳. ر.ک: ص: ۵۱ (زیارت سوم) و ۵۲ (زیارت چهارم) و ... و نیز، ر.ک: الکافی: ج ۴ ص ۵۸۰ ح ۱، کتاب

من لایحضره الفقیه: ج ۲ ص ۵۸۰ ح ۳۱۶۹.

زیارت عتبات عالیات

واژه «عَتَبَات»، جمع «عَتَبَه» به معنای آستان و درگاه است، و عنوان «عَتَبَات» یا «عَتَبَات عالیات» در عرف پیروان اهل بیت علیهم‌السلام، به آستان‌های مقدس امامانی گفته می‌شود که در شهرهای نجف، کربلا، کاظمین، و سامرا از کشور عراق وجود دارند.

ویژگی‌های «فرهنگ‌نامه^۱ زیارت»

تاکنون کتاب‌های مفید و ارزنده‌ای در باره زیارت «عتبات عالیات» و بهره‌گیری از این مراکز نور و هدایت، نگارش یافته‌اند؛ اما فرهنگ‌نامه زیارت عتبات تلاشی است نو، که با نظم، سبک، رهنمودهای اهل بیت علیهم‌السلام را در جهت فرهنگ‌سازی زیارت آستان‌های خاندان رسالت، تقدیم علاقه‌مندان می‌کند. ویژگی‌های این کتاب، عبارت‌اند از:

۱. جامعیت نسبی

در این مجموعه، تلاش شده آنچه برای زائران عتبات عالیات مورد نیاز است، از منابع قابل استناد، گزینش و ارائه شود، و به‌طور جامعیت نسبی آن، در فصل پنجم نیز، مطالبی که اختصاصی به زائران عتبات ندارد، ولی معمولاً مورد نیاز آنهاست، افزوده شده است.

۲. آداب و آفات زیارت

فرهنگ‌سازی زیارت آستان‌های خاندان رسالت باید مبتنی بر رعایت آداب زیارت، و اجتناب از آفات آن باشد، در غیر این صورت، بهره‌لازم، عاید زائر نخواهد شد و

۱. فرهنگ: علم، دانش؛ ادب؛ تربیت؛ پدیده‌کلی پیچیده‌ای از آداب، رسوم، اندیشه، هنر و شیوه زندگی که در طی تجربه تاریخی اقوام، شکل می‌گیرد و قابل انتقال به نسل‌های بعدی است (ر.ک: لغت‌نامه دهخدا، فرهنگ معین و فرهنگ بزرگ سخن، واژه «فرهنگ»).

چه بسا موجب وهن مذهب گردد که در این صورت، نه تنها ثوابی بر آن مترتب نخواهد شد، بلکه آلودگی به گناه را نیز در پی خواهد داشت.

از این رو در این مجموعه، ضمن بیان آداب و آفات زیارت، اعمالی که به روایات معصومان علیهم السلام مستند نیستند، به زائران شناسانده شده‌اند.

۳. معرفی اماکن متبرکه

به منظور آشنایی زائران با اماکن متبرکه عتبات عالیات، توضیحاتی لازم در باره مساجد معروف قبور منسوب به شماری از پیامبران، علما و صلحا، و همچنین مشاهیر مدفون در نجف، کوفه، کربلا، کاظمین و سامرا، به صورت اجمالی ارائه گردیده است.

۴. زندگی‌نامه مشاهیر

برای آگاهی بیشتر زائران از شخصیت های مدفون در جوار آستان‌های مقدس عراق، زندگی‌نامه کوتاه آنان در کتاب آمده است.

۵. نقشه‌های کاربردی

دیگر ویژگی این فرهنگ‌نامه، هشت نقشه در پایا کتاب است که در آنها، حرم مطهر امامان علیهم السلام و اماکن و مزار شخصیت‌های مدفون در آنها، مسجد کوفه و سهله و اماکن و مقام‌های آنها و منطقه مرکزی شهر نجف و کربلا جانمایی شده است.

تقدیر و سپاس

در این جالازم است از همه فضلای پژوهشگران عزیز و بزرگوار «پژوهشکده علوم و معارف حدیث» که در پدید آوردن و عرضه این اثر، به گونه‌ای نقش داشته‌اند، به ویژه فاضل ارجمند جناب آقای رسول افقی که جمع‌آوری بخشی از متن اولیه آن را به عهده داشت، و پژوهشگران گران قدر جناب آقای سید محمود طباطبایی‌نژاد و

سید روح الله سید طبایی که تکمیل نهایی این فرهنگ‌نامه، با مساعدت آنها تحقق یافت، صمیمانه سپاس‌گزاری نمایم، و از خداوند سبحان برای همه آنان، پاداشی در خور فضلش مسئلت دارم.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا وَارْزُقْنَا فِي الدُّنْيَا زِيَارَةَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَفِي الْآخِرَةِ شَفَاعَتَهُمْ، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

محمّدی ری شهری

هفتم آبان ماه ۱۳۹۳

چهارم محرم ۱۴۳۶

فهرست تفصیلی

۷	پیش‌گفتار
۸	اصلی‌ترین نگاه نور الهی
۹	استمرار حیات اهل بیت علیهم‌السلام
۱۰	زیارت عتبات عارالت
۱۰	ویژگی‌های «فرهنگ‌نامه زیارت»
۱۰	۱. جامعیت نسبی
۱۰	۲. آداب و آفات زیارت
۱۱	۳. معرفی اماکن متبرکه
۱۱	۴. زندگی‌نامه مشاهیر
۱۱	۵. نقشه‌های کاربردی
۱۱	تقدیر و سپاس
۱۳	درآمد
۱۳	ریشه‌یابی زیارت در فطرت
۱۴	زیارت از نگاه اسلام
۱۴	زیارت اهل ایمان
۱۵	زیارت ارواح
۱۶	زیارت پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و اهل بیت علیهم‌السلام
۱۷	آداب کلی زیارت اهل بیت علیهم‌السلام

فصل یکم: نجف

۲۵	باب یکم: فضیلت زیارت امیر مؤمنان علیه السلام
۳۰	باب دوم: زیارت های جامع امیر مؤمنان و دیگر امامان علیهم السلام
۳۰	۱/۲ زیارت اول (زیارت امین الله)
۳۳	۲/۲ زیارت دوم (زیارت جامعه صغیره)
۳۴	۳/۲ زیارت سوم (زیارت جامعه کبیره)
۴۲	۴/۲ دعای عالیة المضامین
۴۶	۵/۲ وداع با امیر مؤمنان و دیگر امامان علیهم السلام
۴۸	باب سوم: زیارت های ملقة امیر مؤمنان علیه السلام
۴۸	۱/۳ زیارت اول
۴۹	۲/۳ زیارت دوم
۵۱	۳/۳ زیارت سوم
۵۲	۴/۳ زیارت چهارم
۶۲	۵/۳ زیارت پنجم
۶۶	۶/۳ زیارت ششم
۷۹	۷/۳ زیارت هفتم
۹۳	۸/۳ زیارت امام حسین علیه السلام در حرم امیر مؤمنان علیه السلام
۹۴	۹/۳ وداع ویزة امیر مؤمنان علیه السلام
۹۷	باب چهارم: زیارت های مخصوص امیر مؤمنان علیه السلام
۹۷	۱/۴ زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در روز ۲۱ ماه رمضان
۹۷	۲/۴ زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در روز غدیر
۹۸	۳/۴ زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در روز هفدهم ماه ربیع الاول
۱۰۴	۴/۴ زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در شب و روز مبعث

- باب پنجم: زیارت شماری از انبیاء علیهم السلام ۱۱۲
- ۱/۵ زیارت آدم علیهم السلام و نوح علیهم السلام ۱۱۲
- ۲/۵ زیارت هود علیهم السلام و صالح علیهم السلام ۱۱۴
- ۳/۵ زیارت یونس علیهم السلام ۱۱۴
- باب ششم: مقام های متبرک ۱۱۵
- ۱/۶ مقام منسوب به امام مهدی علیهم السلام و امام صادق علیهم السلام ۱۱۵
- ۲/۶ مقام منسوب به امام زین العابدین علیهم السلام و بقعه صافی صفا ۱۱۶
- باب هفتم: مزار شماری از علما و صلحا ۱۱۷
۱. مزار شیخ طوسی (م ۴۶۰ ق) ۱۱۷
۲. مزار علامه حلی (م ۷۶۰ ق) ۱۱۷
۳. مزار مقدس اردبیلی (م ۹۹۱ ق) ۱۱۸
۴. مزار ملا مهدی نراقی (م ۲۰۶ ق) ۱۱۸
۵. مزار ملا احمد نراقی (م ۱۲۴۵ ق) ۱۱۸
۶. مزار خاندان سید مهدی بحر العلوم (م ۱۱۱۱ ق) ۱۱۹
۷. مزار صاحب جواهر (م ۱۲۶۶ ق) ۱۱۹
۸. مزار علامه شیخ مرتضی انصاری (م ۱۲۸۱ ق) ۱۱۹
۹. مزار سید اسد الله شفتی اصفهانی (م ۱۲۹۰ ق) ۱۲۰
۱۰. مزار شیخ جعفر شوشتری (م ۱۳۰۳ ق) ۱۲۰
۱۱. مزار میرزای شیرازی (م ۱۳۱۲ ق) ۱۲۰
۱۲. مزار میرزا حبیب الله رشتی (م ۱۳۱۲ ق) ۱۲۰
۱۳. میرزا محمد حسن آشتیانی (م ۱۳۱۹ ق) ۱۲۱
۱۴. مزار میرزا حسین نوری (م ۱۳۲۰ ق) ۱۲۱
۱۵. مزار آخوند خراسانی (م ۱۳۲۹ ق) ۱۲۱
۱۶. مزار رئیس علی دلواری (م ۱۳۳۳ ق) ۱۲۲

۱۷. مزار سید محمد کاظم یزدی (م ۱۳۳۷ ق) ۱۲۲
۱۸. مزار شیخ الشریعة اصفهانی (م ۱۳۳۹ ق) ۱۲۲
۱۹. مزار شیخ محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵ ق) ۱۲۳
۲۰. مزار شیخ عباس قمی (م ۱۳۵۹ ق) ۱۲۳
۲۱. مزار آقا ضیاء عراقی (م ۱۳۶۱ ق) ۱۲۴
۲۲. مزار شیخ محمد حسین غروی اصفهانی (م ۱۳۶۱ ق) ۱۲۴
۲۳. مزار سید ابو الحسن اصفهانی (م ۱۳۶۵ ق) ۱۲۴
۲۴. مزار سید علی قاضی طباطبائی (م ۱۳۶۶ ق) ۱۲۵
۲۵. مزار شیخ محمد حسین کاشف الغطا (م ۱۳۷۳ ق) ۱۲۵
۲۶. مزار سید عبد حسین شرف الدین (م ۱۳۷۷ ق) ۱۲۵
۲۷. مزار سید عبد الهادی میرازی (م ۱۳۸۲ ق) ۱۲۶
۲۸. مزار شیخ آقا بزرگ تهرانی (م ۱۳۸۹ ق) ۱۲۶
۲۹. مزار سید محسن حکیم (م ۱۳۹۰ ق) ۱۲۷
۳۰. مزار علامه امینی (م ۱۳۹۰ ق) ۱۲۷
۳۱. مزار سید محمود شاهرودی (م ۱۳۹۴ ق) ۱۲۷
۳۲. مزار سید مصطفی خمینی (م ۱۳۵۶ ش) ۱۲۸
۳۳. مزار شهید سید محمد باقر صدر (م ۱۴۰۰ ق) ۱۲۸
۳۴. مزار سید ابو القاسم خویی (م ۱۴۱۳ ق) ۱۲۹
۳۵. مزار سید عبدالاعلی موسوی سبزواری (م ۱۴۱۴ ق) ۱۲۹
۳۶. مزار شهید شیخ مرتضی بروجردی (م ۱۴۱۸ ق) ۱۲۹
۳۷. مزار شهید میرزا علی غروی تبریزی (م ۱۴۱۹ ش) ۱۳۰
۳۸. مزار شهید سید محمد صادق صدر (م ۱۴۱۹ ق) ۱۳۰
۳۹. مزار شهید سید محمد باقر حکیم (م ۱۳۸۲ ش) ۱۳۰
- باب هشتم: زیارت وادی السلام ۱۳۲

فصل دوم: کوفه

۱۳۴	روایاتی در فضیلت کوفه
۱۳۴	دو مکان تاریخی
۱۳۴	۱. خانه امیر مؤمنان علیه السلام
۱۳۵	۲. دار الإمارة
۱۳۷	باب یکم: مساجد کوفه
۱۳۷	۱/۱. مسجد کوفه
۱۴۰	اعمال مسجد کوفه
۱۴۱	اعمال مسجد کوفه به نقل از «مصابح الزائر»
۱۴۲	نماز و دعا در مقام ابراهیم (ستون چهارم)
۱۴۴	مقام خضر علیه السلام
۱۴۴	نماز و دعا در دکه القضاء
۱۴۵	نماز و دعا در بیت الطشت
۱۴۵	کشتی حضرت نوح علیه السلام
۱۴۵	نماز و دعا در وسط مسجد (دکه المعراج)
۱۴۶	نماز و دعا در مقام حضرت آدم (ستون هفتم)
۱۴۹	نماز و دعا در مقام جبرئیل (ستون پنجم)
۱۵۰	نماز و دعا در مقام امام زین العابدین علیه السلام (ستون سوم)
۱۵۲	نماز و دعا در مقام نوح علیه السلام (باب الفرج)
۱۵۲	نمازی دیگر در مقام نوح علیه السلام
۱۵۳	نمازی برای حاجت در مقام نوح علیه السلام
۱۵۵	اعمال محراب امیر مؤمنان علیه السلام
۱۵۶	مناجات امیر مؤمنان علیه السلام

- ۱۵۸ نماز حاجت، ویژه مسجد کوفه
- ۱۵۹ نماز و دعا در دکه امام صادق علیه السلام
- ۱۶۰ ۲/۱ مسجد سهله
- ۱۶۲ اعمال مسجد سهله
- ۱۶۶ نماز و دعا در مقام امام صادق علیه السلام
- ۱۶۶ نماز و دعا در مقام ابراهیم علیه السلام
- ۱۶۶ نماز و دعا در مقام ادریس علیه السلام
- ۱۶۷ نماز و دعا در مقام خضر علیه السلام
- ۱۶۷ نماز و دعا در مقام زین العابدین علیه السلام
- ۱۶۸ نماز و دعا در مقام الحین و انبیا و مرسلین
- ۱۶۸ نماز و دعا در مقام امام علیه السلام
- ۱۷۰ ۳/۱ مسجد زید بن صوحان
- ۱۷۲ ۴/۱ مسجد صعصعة بن صوحان
- ۱۷۵ ۵/۱ مسجد حنانه
- ۱۷۷ باب دوم: زیارتگاه‌های کوفه
- ۱۷۷ ۱/۲ زیارت مسلم بن عقیل علیه السلام
- ۱۷۸ زیارت اول
- ۱۸۱ زیارت دوم
- ۱۸۳ ۲/۲ زیارت هانی بن عروة
- ۱۸۴ ۳/۲ زیارت مختار ثقفی
- ۱۸۵ ۴/۲ زیارت میثم تمار
- ۱۸۷ ۵/۲ زیارت کمیل
- ۱۸۸ ۶/۲ زیارت خدیجه دختر امام علی علیه السلام

فصل سوم: کربلا

۱۹۱	باب یکم: فضیلت زیارت سید الشهداء علیه السلام
۱۹۱	برکات زیارت امام حسین علیه السلام
۱۹۲	حکمت این همه فضیلت و برکت؟
۱۹۵	فضیلت پیاده روی در زیارت سید الشهداء علیه السلام
۱۹۵	حکمت تأکید بر زیارت امام حسین علیه السلام و تکرار آن
۱۹۸	باب دوم: آداب زیارت سید الشهداء علیه السلام
۱۹۸	آداب باطنی زیارت
۱۹۹	۱. معرفت
۲۰۰	۲. اخلاص
۲۰۱	۳. حضور قلب و خضوع
۲۰۱	۴. اشتیاق
۲۰۲	۵. حزن و اندوه
۲۰۳	آداب ظاهری زیارت
۲۰۳	۱. غسل
۲۰۴	۲. پوشیدن پاکیزه ترین لباس
۲۰۴	۳. استفاده نکردن از بوی خوش و زینت
۲۰۴	۴. سکوت
۲۰۵	۵. آرامش و وقار و کوتاه برداشتن قدم ها
۲۰۵	۶. اجازه ورود خواستن
۲۰۶	۷. پیش گذاشتن پای راست
۲۰۶	۸. خواندن زیارت های مأثور

۹. خواندن نماز زیارت ۲۰۶
۱۰. شماری از آداب دیگر ۲۰۷
- آسیب‌شناسی زیارت ۲۰۸
- باب سوم: زیارت‌های مطلق سید الشهدا علیه السلام و یارانش ۲۱۰
- ۱/۳ زیارت‌های ویژه سید الشهدا علیه السلام ۲۱۰
- زیارت اول ۲۱۰
- زیارت دوم ۲۱۰
- زیارت سوم ۲۱۱
- زیارت چهارم (زیارت وارث) ۲۱۲
- ۲/۳ زیارت‌های امام علیه السلام و یارانش ۲۱۴
- زیارت اول ۲۱۴
- زیارت دوم ۲۱۹
- زیارت سوم ۲۲۶
- زیارت چهارم ۲۲۸
- زیارت پنجم ۲۳۱
- ۳/۳ زیارت ابا الفضل العباس علیه السلام ۲۵۵
- ۴/۳ آداب وداع سید الشهدا علیه السلام ۲۵۹
- ۵/۳ ادب وداع دیگر شهدا ۲۶۳
- ۶/۳ ادب وداع ابا الفضل العباس علیه السلام ۲۶۳
- باب چهارم: زیارت‌های مخصوص سید الشهدا علیه السلام ۲۶۵
- ۱/۴ زیارت امام حسین علیه السلام در روز عاشورا ۲۶۵
- زیارت عاشورا به روایت «مصباح المتجید» ۲۶۶
- زیارت عاشوراء به روایت «مزار قدیم» ۲۷۶

۲۸۱	زیارت امام حسین علیه السلام در اربعین	۲/۴
۲۸۱	زیارت اربعین به روایت صفوان جمّال	
۲۸۳	وداع زیارت اربعین	
۲۸۵	زیارت جابر بن عبد الله انصاری در روز اربعین	
۲۸۹	زیارت امام حسین علیه السلام در ماه رجب	۳/۴
۲۹۰	زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه رجب	۴/۴
۲۹۲	زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه شعبان	۵/۴
۳۰۳	الحمد لله نیمه شعبان در کربلا	
۳۰۶	زیارت امام حسین علیه السلام در ماه رمضان	۶/۴
۳۰۸	زیارت امام حسین علیه السلام در شب قدر	۷/۴
۳۱۲	زیارت امام حسین علیه السلام در روز عرفه	۸/۴
۳۱۹	زیارت امام حسین علیه السلام در عرفة و قربان	۹/۴
۳۲۵	زیارت امام حسین علیه السلام در شب و روز جمعه	۱۰/۴
۳۲۶	باب پنجم: زیارت‌های منسوب به ناحیه مقدسه	
۳۲۶	زیارت اول به روایت «المزار الکبیر»	۱/۵
۳۴۱	زیارت دوم به روایت «الإقبال»	۲/۵
۳۴۹	باب ششم: مزار عالمان و معارف	
۳۴۹	۱. مزار ابراهیم مجاب (ق ۳)	
۳۴۹	۲. مزار سید رضی (م ۴۰۶ ق) و سید مرتضی (م ۴۳۶ ق)	
۳۵۰	۳. مزار ابن فهد حلّی (م ۸۴۱ ق)	
۳۵۰	۴. مزار شیخ یوسف بحرانی (م ۱۱۸۶ ق)	
۳۵۰	۵. مزار وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵ ق)	
۳۵۰	۶. مزار سید علی طباطبایی (م ۱۲۳۱ ق)	

- ۳۵۱ ۷. مزار سید مجاهد (م ۱۲۴۲ق)
- ۳۵۱ ۸. مزار شیخ عبدالحسین تهرانی (م ۱۲۸۶ق)
- ۳۵۱ ۹. مزار ملاحسینقلی همدانی (م ۱۳۱۱ق)
- ۳۵۲ ۱۰. مزار سید مرتضی رضوی کشمیری (م ۱۳۲۳ق)
- ۳۵۲ ۱۱. مزار میرزا محمدتقی شیرازی (م ۱۳۳۸ق)
- ۳۵۲ ۱۲. قبور پادشاهان و اُمرا
- ۳۵۳ باب هفتم: مزار ما و اماکن متبرکه اطراف حرم امام حسین علیه السلام
- ۳۵۳ ۱. مزار خَربَ بن یزید ریاحی
- ۳۵۳ ۲. مزار طفلان مسدود
- ۳۵۴ ۳. مزار عون بن عبدالله علیه السلام
- ۳۵۴ ۴. قتلگاه، تلّ زنبه، نیمه گاه
- ۳۵۴ ۵. مقام امام صادق علیه السلام
- ۳۵۵ ۶. مقام امام مهدی علیه السلام

فصل چهارم: بغداد (کاظمین)

- ۳۵۹ باب یکم: فضیلت زیارت کاظمین
- ۳۶۰ باب دوم: زیارت امام کاظم علیه السلام
- ۳۶۰ ۱ / ۲ زیارت اول
- ۳۶۴ ۲ / ۲ زیارت دوم
- ۳۶۵ صلوات بر امام کاظم علیه السلام
- ۳۶۹ باب سوم: زیارت امام جواد علیه السلام
- ۳۶۸ ۱ / ۳ زیارت اول
- ۳۶۹ صلوات بر آن امام - صلی الله علیه -

- ۳۷۰ ۲/۳ زیارت دوم
- ۳۷۱ ۳/۳ زیارت سوم
- ۳۷۳ باب چهارم: زیارت مشترک امام کاظم علیه السلام و امام جواد علیه السلام
- ۳۷۵ باب پنجم: وداع کاظمین علیهم السلام
- ۳۷۸ باب ششم: مزار شماری از عالمان و مشاهیر در کاظمین
- ۳۷۸ ۱. مزار ابو القاسم جعفر بن محمد بن قولویه (م ۳۶۸ ق)
- ۳۷۸ ۲. مزار یحیی مفید (م ۴۱۳ ق)
- ۳۷۸ ۳. مزار منسوب به سید مرتضی و سید رضی
- ۳۷۹ ۴. مزار خواجه میرالدین طوسی (م ۶۷۲ ق)
- ۳۷۹ ۵. مزار ابو یوسف ضمری (م ۱۸۱ ق)
- ۳۷۹ ۶. مزار سید اسماعیل مدنی (م ۲۸۱ ق)
- ۳۸۰ ۷. مزار خاندان سلماسی
- ۳۸۰ ۸. مزار سید عبد الله شیرازی (م ۱۲۴۲ ق)
- ۳۸۰ ۹. مزار جمع کثیری از مشاهیر
- ۳۸۱ باب هفتم: زیارت چهار نائب خاص امام زمان علیه السلام
- ۳۸۱ ۱. عثمان بن سعید عمری
- ۳۸۲ ۲. محمد بن عثمان عمری
- ۳۸۲ ۳. حسین بن روح نوبختی
- ۳۸۳ ۴. علی بن محمد سمّری
- ۳۸۳ زیارت نامه نواب اربعه
- ۳۸۵ باب هشتم: مزار شماری از عالمان و مشاهیر در بغداد
- ۳۸۵ ۱. مزار ثقة الاسلام کلینی (م ۳۲۹ ق)
- ۳۸۵ ۲. مزار ابو حنیفه (م ۱۵۰ ق)

۳. مزار احمد بن حنبل (م ۲۴۱ ق) ۳۸۶
۴. مزار ابو بکر شبلی (م ۳۳۴ ق) ۳۸۶
۵. مزار شیخ معروف کرخی (م ۲۰۰ ق) ۳۸۶
۶. مزار شیخ عبد القادر گیلانی (م ۵۶۰ ق) ۳۸۶
۷. مزار ابن ابی الحدید (م ۶۵۵ ق) ۳۸۶
۸. مزار منسوب به قنبر ۳۸۷
۹. قبور خلفای عباسی ۳۸۷
- باب نهم: مزار جد بزرگوار ۳۸۸
- باب دهم: مزار ساجد فارسی و خدیفه ۳۸۹
- ۱/۱۰ زیارت ساجد ۳۸۹
- ۲/۱۰ مزار خدیفه ۳۹۲

فصل پنجم: سامرا

- باب یکم: فضیلت زیارت عسکریین (ع) ۳۹۴
- باب دوم: زیارت امام هادی (ع) ۳۹۴
- باب سوم: زیارت امام عسکری (ع) ۴۰۰
- باب چهارم: زیارت مشترک امام هادی (ع) و امام عسکری (ع) ۴۰۶
- باب پنجم: زیارت مادر امام مهدی (ع) ۴۰۸
- باب ششم: زیارت حضرت حکیمه و حدیثه و سمانه ۴۱۱
- باب هفتم: وداع عسکریین (ع) ۴۱۳
- باب هشتم: آداب سرداب مطهر و زیارت امام مهدی (ع) ۴۱۵
- ۱/۸ زیارت اول (آل یاسین) ۴۱۶
- دعای پس از این زیارت ۴۱۸

۴۱۹	 زیارت دوم ۲/۸
۴۲۲	 زیارت سوم ۳/۸
۴۲۵	 زیارت چهارم ۴/۸
۴۲۶	 صلوات بر امام - صلی الله علیه -
۴۲۷	 زیارت پنجم ۵/۸
۴۲۹	 دعای بعد از نماز زیارت
۴۳۰	 باب نهم: زیارت سید محمد، فرزند امام هادی علیه السلام
۴۳۲	 باب دهم: شمار از عالمان، مشاهیر و خلفای بنی عباس
۴۳۲	 ۱. ابوهاسم جعفر (م ۲۶۱ ق)
۴۳۲	 ۲. صولی کاتب (م ۴۳ ق)
۴۳۲	 ۳. ابن سگیت (م ۴۴ ق)
۴۳۳	 ۴. نجاشی (م ۴۵۰ ق)
۴۳۳	 ۵. زرقانی شیرازی (م ۱۳۱۰ ق)
۴۳۳	 ۶. محقق همدانی (م ۱۳۲۲ ق)
۴۳۴	 ۷. ابراهیم نوری ایلکابی (م حدود ۱۳۲۲ ق)
۴۳۴	 ۸. سید محمد شریف (م ۱۳۲۲ ق)
۴۳۴	 ۹. حاج میرزا محمد حسین شیرازی (م ۱۳۴۰ ق)
۴۳۴	 ۱۰. سید حسن کلیددار (م ۱۳۴۵ ق)
۴۳۵	 ۱۱. ابراهیم بن مالک اشتر
۴۳۵	 ۱۲. شماری از خلفای عباسی

فصل ششم: برخی از سوره‌ها، نمازها، زیارت‌ها و دعا‌های مورد نیاز زائران

۴۳۷	 باب یکم: قرآن
۴۳۷	 سوره یس

۴۴۰		سُورَةُ الرَّحْمَنِ
۴۴۲		سُورَةُ الْأَعْلَى
۴۴۳		سُورَةُ الْقَدَرِ
۴۴۳		سُورَةُ الْكَافِرُونَ
۴۴۳		سُورَةُ النَّصْرِ
۴۴۴		سُورَةُ الْفَلَقِ
۴۴۴		سُورَةُ النَّاسِ
۴۴۴		آلِ الْكَافِرِينَ
۴۴۵		باب دوم: نمازهای مستحبی
۴۴۵		نماز شب
۴۴۵		کیفیت نماز شب
۴۴۶		نماز جعفر طیار
۴۴۶		نماز اول ماه
۴۴۸		باب سوم: زیارت هر روز معصومان علیهم السلام
۴۴۸		۱/۳ زیارت روز شنبه
۴۴۹		۲/۳ زیارت روز یکشنبه
۴۵۰		زیارت حضرت زهرا علیها السلام در این روز
۴۵۱		زیارت حضرت زهرا علیها السلام به روایت دیگر
۴۵۱		۳/۳ زیارت روز دوشنبه
۴۵۳		۴/۳ زیارت روز سه شنبه
۴۵۳		۵/۳ زیارت روز چهارشنبه
۴۵۴		۶/۳ زیارت روز پنجشنبه
۴۵۵		۷/۳ زیارت روز جمعه

۴۵۶	باب چهارم: شماری از دعا‌های مورد نیاز زائران
۴۵۶	۱/۴ دعا‌های هر روز
۴۵۶	۱-۱/۴ دعای روز شنبه
۴۵۷	۲-۱/۴ دعای روز یکشنبه
۴۵۸	۳-۱/۴ دعای روز دوشنبه
۴۵۹	۴-۱/۴ دعای روز سه‌شنبه
۴۶۰	۵-۱/۴ دعای روز چهارشنبه
۴۶۱	۶-۱/۴ دعای روز پنج‌شنبه
۴۶۲	۷-۱/۴ دعای روز جمعه
۴۶۳	۲/۴ مناجات خمس - سه
۴۶۳	۱-۲/۴ مناجات سائین
۴۶۵	۲-۲/۴ مناجاة الشاکرین
۴۶۶	۳-۲/۴ مناجاة الخائفین
۴۶۷	۴-۲/۴ مناجاة الراجین
۴۶۸	۵-۲/۴ مناجاة الراغبین
۴۷۰	۶-۲/۴ مناجاة الشاکرین
۴۷۱	۷-۲/۴ مناجاة المطعین لله
۴۷۲	۸-۲/۴ مناجاة المریدین
۴۷۳	۹-۲/۴ مناجاة المحبین
۴۷۴	۱۰-۲/۴ مناجاة الْمُتَوَسِّلین
۴۷۵	۱۱-۲/۴ مناجاة الْمُفْتَقرین
۴۷۶	۱۲-۲/۴ مناجاة العارفين

۴۷۸		۱۳-۲/۴	مناجاة الذاكرين
۴۷۹		۱۴-۲/۴	مناجاة المعتصمين
۴۸۰		۱۵-۲/۴	مناجاة الزاهدين
۴۸۱		۳/۴	دعاى كمیل
۴۸۸		۴/۴	دعاى نذبه
۴۹۷		۵/۴	دعاى توسّل
۵۰۱			فهرست منابع و مآخذ